Izhaja
vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:
za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Glasilo koroških Slovencev

Leto XXVI. V Celovcu, 14. decembra 1907. Štev. 52.

Današnja številka obsega 6 strani in prilogo knjigarne Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

Vera in veda.

V državnem zboru so se združili nasprotniki vere in so nastopili proti katoliški cerkvi pod vodstvom prof. Masaryka. Ta vseučiliščni profesor je apostat (odpadnik), domači kaplan ga je nekdaj poslal v študije, tisti domači kaplan ga je podpiral, a to je vse pozabljeno. Masaryk je nagromadil vkup, kar veri laživeda dan za dnem očita.

Temu napadu so se seveda postavili nasproti tudi katoličani. Dr. Lueger, dr. Mayr, vseučiliščni profesor v Inomostu, dr. Dreksl iz Dornbirna in, kar nas sponosom navdaja, nasprotnike je na najfinejši način sijajno zavrnil dr. Krek!

Francoska politika.

„Hoče se pri nas,“ dejal je govornik, „pričeti francoska politika (vzeti hočejo cerkveno premoženje, izgnati veroučitelje iz šol, redovnike iz države), in zdaj že tipajo okrog, ali bo kaj takega mogoče, ali ne? Sklicujejo se na Luegerjeve besede, ki baje imajo pomen, da se hočejo krščanske stranke polastiti univerz. A mi vemo, da je kaj takega s politično močjo nemogoče. Krščanski mladeniči naj se pridno uče, naj se odlikujejo, potem pa bomo mi skrbeli, da se ne zapotisnejo samo zaradi tega, ker so krščanskega mišljenja.

Profesorji niso veda.

Veda mora biti res prosta, in profesorji naj bodo tudi prosti, v kolikor se pečajo z vedo. A ti profesorji imajo tudi svoje politično naziranje, svoje modroslovsko mišljenje. Ljudstvo vidi prepad, ki je med njim in med inteligenco in se potem povprašuje: Kako pa so mi prišli otroci ob vero? Da, ljudstvo začne soditi: Univerza je to storila. Morebiti sedanji razgovor dozori pri profesorjih prepričanje, da naj bodo previdni, kadar se dotikajo verskih vprašanj.

Profesorji in državna oblast.

Postava pravi: Veda in njeni pouk sta prosta! Ta postava ima samo smisel, da se država v znanstveno delovanje ne sme umešavati, da ga ne sme ovirati. V tem pa ni rečeno, da profesorji niso nikomur odgovorni! Država plača šole, ona določuje učni red, ona imenuje profesorje. Zato je nepremostljivo nasprotje med določbo: Pouk in veda sta prosta — in dejstvom: država določuje pouk, imenuje profesorje in jih plačuje! Odtod pride, da se v šolah prezirajo narodne in prezirajo verske potrebe.

Veda in pouk bosta res prosta le potem, kadar bo veda res medkonfesijonalna in mednarodna. Takega pouka pa nimamo in ga nikoli ne bomo imeli; prosta veda je le neki malik, ki je fanatizmu zelo v sorodu. Od vlade se terja, da ona skrbi za „prosto“ vedo; kaj pa se še več hoče, saj imamo liberalnega naučnega ministra?

Liberalizem hoče državne pomoči.

Gospodje hočejo le nek privilegij za prosto mišljenje (nevero), teh pa mi ne moremo dovoliti. Očita se nam, da ima cerkev svoje predpravice: res, v kolikor se duhovnikom doplačuje h kongrui, ali sicer cerkev nima nobenih predpravic. Nasprotniki sami pravijo, da ne vidijo radi cerkve v državnih krempljih.

Napredek.

Napredek nam je dal milijone tovarn: ali smo dobili tudi zadovoljnih ljudi? Z naravoslovjem se v srednjem veku ljudje niso toliko bavili, ker menihi niso imeli povoda, zanimati se za stroje.

Dr. Sommer kliče vmes: „Kaj pa je z Galilejem?“

Dr. Krek: Galilej bil je nespameten, ker je hotel znanstveno hipotezo dokazati s sv. pismom, in kongregacija ni bila dosti razumna, da se je bavila s tem dokazom.

Stransky: Kaj pa je s cerkveno državo?

Dr. Krek: Vprašajte laško vlado, kaj je z njo, jaz res ne vem. Papež mora sam vedeti, kaj potrebuje, da je prost. In če papež pravi, da brez cerkvene države ne more vladati, se uklanjam, kajti on to ve.

Zanimanje za vero.

V sedanjem boju med neverniki je zanimanje za vero vedno večje in razmere za katoliško vero morda nikoli niso bile tako ugodne. Vera ljudi združuje, vera ni kaj abstraktnega (kar nas nič ne briga). Vera je ustvarila neko skupnost (cerkev), in vsaka skupnost ima svojo cenzuro (deva strani, kar ne spada vanj). Cerkev odvrača ali izključuje tiste, ki tajijo, kar je nadnaravno. Ona prepoveduje brati neverne knjige. Ona je vzgojiteljica, in vzgojitelj mora včasih tudi kaj prepovedati, kar ni slabo, ali moglo bi biti otroku nevarno.

Vera in naravoslovje.

Res je, da se je versko ljudstvo nekaterih naravoslovnih naukov iz strahu izogibalo ter jih ni tako skrbno zasledovalo, kot bi bilo želeti. Ali ta previdnost vedi ni bila v kvar, ona vede v njenem tiru ni zadrževala, da, nasprotno, prisilila je učenjake, uglobiti se v svoje probleme.

Vzdigniti jih moramo.

Zanimivo je, da se v sedanjem času, ko je beda na kmetih in med delavci neznosna, v državnem zboru zastopniki ljudstva ne družijo po stanovih, marveč kot verniki — in kot neverniki. Masaryka in socijaldemokrate ne smemo s psovkami premagati, povzdigniti jih je treba. Med nami in svobodnim mišljenjem je nek most, pri tem ne mislim na liberalizem, ki je po svoji zabitosti liberalen, marveč na liberalizem, ki se je izcimil iz mnogih duševnih bojev. In ta pot ne vodi kvišku k vladi, ta pot vodi v lastno srce in v ljudstvo. Treba, da imamo smisla za pravico in resnico, in v ljudstvu moramo to smisel tudi vzbuditi! Upam, da se bodo najboljši ljudje, boreči se za svoje svetovno naziranje, povzdignili v tisto višino, kjer je duševni mir, kjer bodo slovesno priznali: „Kristjan mi je ime, katoličan priimek.“

Govoru je sledilo burno odobravanje. Masaryk sam se je dr. Kreku prvi zahvalil in za njim socijalni demokrat dr. Ellenbogen.

Podlistek.

Kako je Čukec namesto dekle dobil ženo.

Čukec iz Oblajnce je bil že močno v tridesetih. Imel je lepo kmetijo, dvesto oralov zemlje, ravno toliko gozda, v hlevu štirideset repov živine, štiri konje, nekaj sto ovac, imel je tudi, da povem vse natanko, osemdeset kur in enega belega petelina, prostorno lepo hišo, zmeraj premalo poslov in nobene žene. Pred dvanajstimi leti, ko je živel še njegov oče, šel je tudi on enkrat na oglede, pa je jako slabo naletel. Žigecovi Luciji je že nekdo drugi srce odnesel, za njega ni imela drugega kot prazno roko in hudoben nasmehljaj na licih. Fantje pa so se mu smejali in pesmi kovali na njega sramoto. To ga je seveda jezilo, zato pa se je v svojem srcu za vselej odpovedal tem za vsakega poštenega mladeniča nevarnim pohodom, to se pravi, zanaprej si je vsako žensko bitje iztolkel iz glave. Če pa so mu vkljub temu vendar le take ženitovanske misli rojile po glavi, in če ga je vleklo: Tone, pojdi in potrkaj tu ali tam, pa je ker naenkrat čutil tisti smešen „korpič“ v roki in srce mu je padlo v hlače. — In vendar je bilo še veliko deklic, katerim se je zdel bogati Čukec najbolj zanimiv človek in so se zato tudi prav pogosto ozirale za njim. In zakaj tudi ne? Bogat je bil in spoštovan, imel je prijetno zunanjnost, lep je bil tudi in zdrav, čeden, trezen, snažen, postrežljiv, radodaren in nič ošaben — same lastnosti, ki so vse mlajše ženske ogrele za njega. Če je prišel Čukec h kakšnemu sosedu na razgovor, so dekleta v par minutah že izginila iz sobe, najbrž, ker se je mislila vsaka, da ima Čukec samo zavoljo nje nekaj skrivnega očetu povedati. Pa ni bilo nič hudega. Čukec se je pogovarjal samo o žitnih cenah, lesni trgovini itd. Vsaki drugi trgovini se je skrbno izogibal. Še vedno se namreč ni mogel znebiti in pozabiti strahu in sramote, ki si jo je pri prvih ogledih nakopal na glavo. Poslov je imel vedno premalo, ker se je vsakokrat šele štirinajst dni pred svečnico domislil, da mu jih je treba. Boljši so med tem že imeli svoje službe, slabih pa maral ni. Tako je mrcvaril z malim številom poslov iz leta v leto in gospodaril kakor se je dalo. Vsako leto je precejšen kupec papirja zanesel v hranilnico in vsako leto povečal svoje posestvo. Srečen pa le ni bil pri vsem svojem bogastvu in denarju. Večkrat se je čutil prav zapuščenega, posebno, če so ga posli obrisali. Ni vedel, za koga dela in se ubija, in to ga je delalo večkrat preklicano nasajenega.

Enkrat je bil v posebno hudi zadregi. Bilo je ravno pred svečnico. Župnik so brali iz prižnice: Zakrament svetega zakona želita sprejeti itd. Kot ženina so imenovali Sklempeca iz Čunkoveca, kot nevesto pa Čukecovo oskrbnico ali deklo. Čukec je stal naenkrat kakor da bi bil v tla prirastel. Cela stvar mu je bila popolnoma nova in nerazumljiva. Kaj bi bil dal za samo en zakonski zadržek! Pa ga ni bilo, če bi ga iz tal izkopal; dekle, ki bi znala kuhati, pa v tem času tudi ni bilo dobiti. Druge dekle njegove so res znale goniti vile in sukati metlo, toda kuhinja in ponva jim je bila neznana kakor zajcu igra na boben ali bombardom. Hlapec Jaka se je nekaj hvalil s svojo kuharijo pri vojakih, zato ga pa zdaj Čukec nenadoma, črez noč, poviša v čast oblajškega kuharja, on sam pospravlja v hiši in pomiva posode. To je imelo ravno isto lice kakor če bi prosil piskroveza, da opere in polika perilo. V enem tednu že je izgledala kuhinja kakor skedenj, Jaka pa, ki je nosil zdaj jedi na mizo, je bil bolj podoben črnemu kralju pri jaslicah nego preprostemu koroškemu kuharju. Sajaste roke in obraz sta se mu svetila od maščobe in zdelo se je, kakor da bi pomotoma namazal po licih in rokah nekaj, kar bi pravzaprav le rad na črevljih nosil. V soseščini je bilo vse v smehu in pesmi so se jele zopet oglašati. Ubogi Čukec bi skoraj obupal. Takrat mu svetuje neki dober znanec, naj gre vendar enkrat in poskusi pri Malanti na Dobravi. Malanta ima štiri dekleta, ki so vse dobre za gospodarstvo, zdrave so in krepke, varčne in pa poštene tudi. Malanta jih sicer sam potrebuje za delo, če pa Čukec še par kronic primakne k plačilu, mu Malanta gotovo rad prepusti eno za oskrbnico — Malanta namreč bolj po trdem gospodari.

Še isti večer se Čukec odpravi na Dobravo. Pri Malanti je cela rodbina sedela v izbi. Ko nenadoma vstopi, ga vsi lepo in prijazno pozdravijo, stari Malanta ga nekaj časa radovedno ogleduje, potem pa le zine in omeni: „Po kaj pa sva prišla danes, ha?“

Naročujte edini koroški slovenski list »Mir«!

Slovenci smo ponosni, da je prvi siloviti napad na krščansko vero odbil dr. Krek. Še Avstrija ni tako daleč, kot ste Francoska ali Laška. Kar je dejal dr. Krek, ponavljamo: „Tudi za nas je veselje, da zdaj živimo.“ A naša pot nas mora voditi v ljudstvo, in v ljudstvu moramo vzbuditi misel, ne samo smisel, navdušenje za pravico in za vero. Ne na vlado, marveč na verno ljudstvo se moramo naslanjati, in napadi, ki se potem vršijo na vero od strani brezverske vede in njenih hlapcev, bodo minuli, kakor burja mine, ki v zimski noči tuli črez doline.

G. državni poslanec Grafenauer v nagodbenem odseku.

Gospoda moja!

Veseli me, videti v današnji odsekovi seji tudi gospoda finančnega ministra, ki mu imam povedati smešno zgodbo, v kateri je zelo veliko resnobe. Gospoda moja! Kakor vsakateri od vas, dobil sem tudi jaz med volilnim gibanjem od volilcev resnih naročil, ki jih naj tukaj na Dunaju zastopam, v kolikor dovoljujejo razmere.

Eden mojih volilcev mi je naročeval, naj povem finančnemu ministru, da bi dal napraviti več denarja, ker se kmetje ne obranijo več dolgov, dasi je njihovo življenje skrajno skromno. Na eni strani je to naročilo malo smešno, na drugi strani pa pomilovanja vredno, ker je utemeljeno in ker ima v sebi mnogo resnobe. Ljudska beda (revščina) je velika, stebri države, kmetski stan, se majejo, zato je treba izdatne, hitre pomoči, ako se hoče država vzdržati. To si naj finančni minister dvakrat notira. Naša dolžnost je seveda, pri tem delu krepko pomagati. Mali donesek naj bodo tudi moje besede in moj predlog, ki ga imam k čl. XIII. pogodbenega načrta.

Pokvarjena sol.

Ne bom se pečal s sladkorjem ali tobakom, ker v ti robi ne potujem (veselost), moja roba sta sol in žganje. Mojih misli tudi ne bom zibal na Orlovih (Adlerjevih) perotih, da, ostanem z njimi doma pri kmetijstvu, ki ga socijalna demokracija toliko napada. (Zelo dobro!) Gospoda moja! Dajte, da začnem z besedami Kristusovimi: „Vi ste sol tega sveta!“ Te besede vzamem nekoliko drugače in pravim: „Mi smo sol vse države.“ Dovolite, častita gospoda, da besede še izpopolnim: „Ako je pa sol izgubila svojo moč“ — in tu je Kristus pozabil dostaviti: kakor avstrijski državni zbor (splošno odobravanje!) — „ni več za nič.“ Gospoda moja! Ako se delovanje državnega zbora ne obrne k boljšemu, potem ni za nič! A s tem se ne bom pečal dalje, ker k stvari ne spada.

Mislimo na kmetski stan.

Visoki odbor! Če resno mislimo na uspešno rešitev socijalnega in posebno delavskega vprašanja, potem moramo v prvi vrsti misliti, kako utrdimo kmetski stan in z rešitvijo tega stanu moramo začeti. Rešimo tedaj kmetski stan! Ta stan se ruši, in nevarnost je velika, da popolnoma propade. Dokler ima kmetski stan kaj korenine, zelenele bodo tudi njegove veje. Gospodje bodete zastopili, kaj mislim? Kmetsko gospodarstvo potrebuje tudi soli. Vlada nam je v teku pogodbenih razgovorov obljubila, skrbeti, da kmetski stan avstrijske državne polovice postane zmožen, tekmovati (konkurirati) z drugimi gospodarji. To izjavo vzeli smo z zadoščenjem na znanje.

Živinska sol.

Če hoče vlada svojo obljubo uresničiti, nudi se ji pri soli prva priložnost. Gospoda moja! Sol je pri živinoreji neobhodno potrebna in Avstrija je tako srečna, da ima v izobilju najboljše soli na svetu. Mislim pri tem sol iz solin, kuhinjsko sol. Tudi morske soli ne zametavam, ali ta nima tistih snovi, da bi mogla sol iz solin popolnoma nadomestiti. Če vlada hoče kmetom pomagati, naj misli, kako bi mogla dati kmetom dober kup soli. In ti želji bi se lahko ustreglo. Vlada je dala kmetom za živino neko denaturirano (pokvarjeno) sol, ki se pri nas ni obnesla. Živina na dobrih pašnikih je po ti soli dobivala drisko, druga na slabih pašah pa je začela scati kri. Te bolezni smo pripisovali živinski soli. Najboljša je in ostane sol iz solin. Ta sol ima v sebi vse, kar potrebuje človek ali živina za dobro telesno rast. Cena te soli je pa za avstrijske razmere previsoka, zato se mora ž njo pri živini največ ko mogoče štediti. Vsled tega zaostaja živinoreja.

Napačna pota.

Gospoda moja! Kakor marsikaj drugega, hodila je v Avstriji tudi uprava soli napačna pota. Na škodo pa se ni mislilo, ki jo ima vsled tega država in gospodarstvo sploh. Nam kmetom v Avstriji se domači pridelek, se sol, prodaja drago kakor žafran, dražje kakor jo kupujejo kmetje na Nemškem ali v Švici. To je mogoče po premijah in koncesijah, ki jih solno oskrbništvo plačuje nekaterim trgovcem, da se more izkazati z obilnim solnim izvozom. Opozoril sem že vlado, da mi takega izvoza soli ne odobrujemo in da ga tudi ne potrebujemo. Vlada naj da nam kmetom dobre, nepokvarjene in cene soli, s tem se bo gospodarstvo razvilo za lep korak naprej. Premije, ki se zdaj plačujejo trgovcem, naj da vlada rajši delavcem, ki so v solinah nameščeni. Vladi se pri tem ni bati, da bi bila v davkih prikrajšana. Davek bo ostal enako velik, ker se bo več soli porabilo.

Proč z žganjem.

Zdaj hočem govoriti še o žganju. Žganje je kuga za naše ljudstvo! Gospoda moja! Proračun za l. 1908 nam sicer kaže preostanek v znesku 146 milijonov kron. Mene ta prebitek ne veseli, in zato ne, ker je oče tega prebitka — žganje. Rad se odpovem temu prebitku, finančnemu ministru bi ne očital nič, če bi tudi finančni aparat kazal primanjkljaja 146 milijonov, če je že to zelo velik denar, ako bi se nam moglo reči: Gospodje! žganjarska kuga je prenehala! Z veseljem bi bil sprejel v tem slučaju tudi ta manko. Čisti dobiček 146 milijonov kron, ki ga je dalo žganje, je velik, ali po žganju povzročena revščina je še večja, žganje je največji hudodelec na svetu! Žganje nam polni — naše bolnišnice, norišnice, kaznilnice, kratko: žganje je vzrok premnoge nesreče! Njemu se je žrtvovalo več človeških življenj kakor v morju; žganje uničuje več eksistenc in kmetskih domov, kakor vsi oderuhi. Nedostojno je za moderno državo, da si z ljudsko nesrečo polni svoje blagajne. Gospoda moja! Pošljimo ljudstvu najslavnejše govornike, kot Abrahama iz Sv. Klare, pošljimo jim morebiti patra Abela, lahko preplavimo deželo z najspretnejšimi govorniki, lahko dajemo našim učiteljem vsa mogoča naročila, da gledajo na mladino, ter delajo proti pijančevanju, storimo kar hočemo: če vlada noče vzeti šibo v roke in nastopiti v tem smislu, je vse zastonj! Belcebubova moč je hujša, kakor pa moč zgovornosti!

Strupeni brlogi.

Zato hočem vladi prikazati korenine tega zla! Podlaga žganjarske kuge so prodajalne z mešanim blagom na deželi. Ljudje, ki si hočejo urediti mirno življenje, si zavzamejo dovoljenje za tako trgovino, v kateri imajo tudi pravico, prodajati opojne pijače in žganje. Le-ti trgovci so navadno stari orožniki, uradni sluge, pohabljeni študenti, ali karlstadtske natakarice. (Veselost!) Zaloga živil v teh prodajalnicah je zelo majhna, zato pa je število flašk za žganje popolno. Neverjetno je, koliko ljudi zahaja v te strupene brloge (Gifthütten). Spiritovo žganje se tam prodaja zelo po ceni. Zelo žalostno je pri tem, da se strup kupuje po otrokih, navadno po učencih ali šolarjih ljudskih šol, izpije se pa potem od neke družbe skrajno slabih ljudi, v hlevu, ali pod šupo, ali na drugem ognjeni nevarnosti izpostavljenem kraju. In pije se žganja nečuveno veliko! Na določbo, da se sme žganje prodajati le v začepenem sodju ali zamašenih posodah, na to se nikdo ne ozira več. Zato stavim vladi opravičeno terjatev: Vlada naj izključi takoj, z vso odločnostjo in strogo trgovino in prodajo žganja iz obrti mešanih trgovin.

Davek na dohodke.

Vlada naj podpira prizadevanje poštenih državljanov, in naj se ne veseli ugodnih računskih sklepov, ki se opirajo na revščino izprijenega ljudstva. Taka naredba bi se seveda v dohodkih neprijetno čutila. Da pa vlada ve, da sem pripravljen, skrbeti za nadomestilo, ji povem, da se ta izguba lahko popravi s povišanim dohodninskim davkom pri višjih in najvišjih razredih dotičnih davkoplačevalcev. Naglašam pa, da imam dohodek 2000 kron v sedanjih razmerah ne za dohodek, marveč za prisluženo plačilo, ki bi se sploh ne smelo obdačevati. Vlada naj ne doprinaša na ljudstvo vnebovpijočih grehov in naj išče zakladov tam, kjer so zakopani. Jaz sem s tem storil svojo dolžnost in sklenem.

Koroške novice.

Promocija. Doktorjem filozofije je bil promoviran g. Avgust Apih v petek dne 13. t. m. opoludne na Karol-Francovi univerzi v Gradcu. Častitamo!

Od koroško-štajerske meje. („Korošec“ — kaj pa je tebe treba bilo?) Tudi k nam jo je privandral „Korošec“, a reči moramo, da se hotivca prav nič nismo razveselili. Res, kaj je tebe treba bilo? Zakaj se nisi pokazal pred zadnjimi volitvami, takrat, ko je bilo treba dela in hude borbe, da smo izvojevali častno zmago? Zdaj je pač lahko napadati, skrito in odkrito, naše prezlaslužne može-voditelje, kakoršna sta dična naša Grafenauer in dr. Brejc! Tako početje je izdajalsko, in za to nas slovenskih kmetov ne boste dobili! — In tisti skrivnostni „konsorcij“. Mi vemo, kdo je iz prave nesebične ljubezni do zatiranega slovenskega, koroškega naroda ustanovil, vzdrževal in še vzdržuje naš „Mir“. Poznamo može, ki so v našem političnem društvu vodili Slovence do zmage. Naj stopi tudi konsorcij „Korošca“ vendar enkrat na dan, in potem moremo govoriti vsaj — iz obličja v obličje. Iz zahrbtja in varnega zavetja napadati za narod delavne može pa ni slovensko, ni — koroško. Čudom smo se čudili, ko smo v zadnji številki „Korošca“ našli dopis „Od štajerske meje“, v kateri neki dopisnik v imenu tukajšnjih Slovencev pozdravlja novega „nebodigatreba“. No, tisti „Slovenci“, v katerih imenu govori ta mož ali mladenič, sedé bržkone zdaj gori v snegu na Uršelski gori! Mi pa rečemo, da vse to, kar ta dopis od novega lista **šele pričakuje**, nam je že leta in leta, od svojega početka do danes, v izborni obliki podajal naš „Mir“! — „Korošec“ pravi tudi, da hoče biti pravi „Kmetski list“. No, „Kmetski list“ imeli smo na Koroškem že enkrat, a imenovali smo ga — „Svinjered“. In takih „Kmetskih listov“ varuj nas Bog! Zato „Korošec“, če hočeš nam Koroščem res dobro — saj praviš, da hočeš tako — potem ne delaj na veliko veselje in v korist naših narodnih nasprotnikov razdora med nami, marveč poberi šila in kopita, ter

---

„Eno besedico bi rad s teboj govoril,“ od govarja važno Čukec.

Kakor bi pihnil, so bila dekleta zunaj. Čukec začudeno gleda za njimi, potem pa začne:

„Malanta, ti veš, da se mi je dekla proč omožila. Je pač križ s temi posli, skoraj bodo bolj redki kakor stare „cvancgarce“. — Celi Rož sem že obletal, pa nič, še ene oskrbnice ni mogoče dobiti. Ti imaš pa štiri pridna in jaka dekleta, vidiš, Malanta, jaz sem si mislil, da bi meni lahko eno prepustil.“

Malanti naenkrat obraz na vse štiri vetrove razleze narazen in silno prijazno mu to-le odvrne: „Pravzaprav potrebujem jaz dekleta sam za delo — če bi iz Dobrave kdo prišel, bi vsakemu odgovoril „Ne“, če pa vpraša Čukec, je pa to seveda vse drugače — to je čast, velika čast.“

„Malanta, ti ne boš imel zame voljo škode, jaz bodem dal dekletu, kar je prav, in za par kronic ob svetih časih se tudi ne bodem tepel.“

„Tone, tega pa ni treba, za delo in jelo ima dekle pri tebi dovolj, več pa tudi pri meni niso vajene, če le vbogala bosta, vse drugo se bo že samo poravnalo.“

„Oh, vbogala se bova že — gospodinjstvo doma lahko vodi sama; če pa bo hotela kaj novega naročiti, pa mora pač povedati, jaz nočem, da bi grizel vsak, kjer bi hotel.“

„Tone, to itak vem; pa si že govoril s katerim dekletom, si že s katerim na jasnem?“

„Ne, Malanta“, odgovori premišljeno Čukec, „jaz sem hotel najprej tebe vprašati; jaz si ne bi upal pakljati za tvojim hrbtom.“

„Si pač vedno še ta stari bojazljivec“, smeje se oče Malanta, „katero pa hočeš potem?“

„To mi je vse eno — vse so neki jako dobre za delo, kakor sem slišal. — Ti povej, katero bi najrajši dal od hiše?“

„Jaz imam vse enako rad, to moraš ti vedeti, katero bi rad“, poučeval ga je oče Malanta. „Veš, pri takem „handlanju“ se mora vsaki sam pobrigati, drugače ga še pozneje lahko griva. Torej, katera ti najbolj dopade?“

„Tega ne vem“, odvrne Tone, „jaz jih nisem še nikoli bolj natanko pogledal; glavna stvar je, da je dobra za delo in pridna, s takimi ljudmi po par let lahko izhajaš.“

„Pa se mora dalje izhajati kot po par let“, mu Malanta sega že nekoliko nevoljen v besedo.

„Jaz tudi tako pravim, sovraštva ne smemo imeti z nobenim človekom.“

„In dobro morata „pasati“ dva skupaj, če hočeta začeti — to je silno težaven stan.“

„No, seveda je težaven stan, kmečki stan,“ meni Čukec. „Mi kmetje moramo trdno držati skupaj, da nas ne bo konec. — Pa končajmo enkrat svojo reč.“

„Tedaj, katero bi potem rad?“

„Meni je vsaka prav.“ (Konec sledi.)

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

vandraj nazaj, odkoder si privandral. Tako svetujejo tebi
zavedni kmetje na koroško-štajerski meji

Dominik Kotnik. *Franc Kogelnik.*

Pozor! Častite čitatelje „Mira“ opozarjamo na seznam slovenskih knjig knjigarne Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani, ki je priložen današnji številki našega lista. Naročila pošiljati so naravnost gorenji knjigarni v Ljubljani.

Celovška okolica. (Orožniki in kmet na cesti.) V neki občini ob velikovški cesti so orožniki posebno vestni, da staknejo kje kakšnega kmeta, ki pelje v temnih urah brez luči po cesti. Na celovški sejm so jih zasačili kar 22. Mi pač mislimo, da se vsaka nova vpeljava ne da takoj izvršiti. Mnogo je še kmetov, ki še niso nič vedeli o tej postavi. Iz sosednih občin smo zvedeli, da se tamošnji orožniki manj ali čisto nič ne brigajo za nerazsvetljene kmečke vozove. S časoma bomo že dobili svetiljke.

Celovška okolica. (Največ novih šol.) Kje so v zadnjem času zidali največ novih šol? V slovenski celovški okolici. Na Žihpoljah, v Žrelcu, Medgorjah, Podkrnosu, Trnjivasi, Št. Tomažu, Kapli, Šmartnu, Ribnici. Povsod so napravili en razred več. Po drugih krajih se pa pripravlja. Mi nič nimamo proti temu, da se razširjajo in pomnožujejo šole. Po vseh teh krajih je prišel pritisk za razširjanje šol od zgoraj — proti volji kmetov. V slovenski celovški okolici — zdi se nam — bi celovška gospoda najrajši imela v vsakem kotu enega učitelja. Za ta okraj imajo zmerom dovolj učiteljev. Čudno! Po zgornjem Koroškem pa odbijajo opravičene kmečke prošnje za novi razred ali učitelja. Stari pesnik je djal: Timeo Danaos et dona ferentes. Šola jim je le sredstvo in učitelji — agitatorji.

Celovška okolica. („Einigkeit.“) Tako se je imenoval novi list, kateri je zagledal meseca avgusta beli dan, in novembra je bil že pokopan. Nekaj nemškonacijonalnih kmetov in „hauptreferent“ g. Auernig, učitelj v Trnjivesi pri Celovcu, so začeli ustanavljati takozvane „Bauernvereine“, najbrž, da bi za prihodnje volitve pripravili pot za njihovega kandidata. In teh gospodov glasilo je bila „Einigkeit“. A ker so delali račune brez deželnih papežev a la Dobernik, se jim je namignilo in — ušli so v kozji rog.

Celovška okolica. (Izgubljeni konj.) Dosedaj še neznani uzmovič je nekemu kmetu iz celovške okolice odvedel konja in voz. Dotični kmet se je namreč nazaj grede iz velikovškega sejma pri Tamiševi gostilni malo „zakasnil“, in ko hoče v temni noči domov pognati, ni bilo več ne kolesa ne konja. Predrznemu tatu so že na sledu, ker je v svoji neprevidnosti prodajal v bližnjem Šmihelu in Ličjivasi različne reči, ki jih je kmet nakupil na sejmu in jih imel na vozu. — Tako so govorili, in ta novica se je bliskoma zanesla v vsako hišo, vsaki kot. Vsak je že trdil, da je videl tatu, ve za sled. In nazadnje, črez par dni, je prilezla sramežljivo — resnica, da je konj sam tako moder bil, da jo je prej potegnil proti domu kot njegov gospodar! Ukradenega ni ničesar.

Pokrče. (Salamenski Salomoni.) Naš občinski zastop in obenem naše lovsko društvo se je poslužilo § 60 lovske postave in je prosilo za dovoljenje, postreliti nekaj starih „het“. Kajti pri nas vidiš lahko na vsaki prigozdni njivi po tri ali še več koz. Za trdno smo pričakovali ugodne rešitve, in kar nas je lovcev, smo že vse natanko pretuhtali, kje, kdaj in kako morejo pasti škodljive koze. Toda c. kr. Salomon je prijel za pero in pisal sodbo: Koz ne smete streljati, ker je lanska zima bila huda, in ker so koze bolehovale na muhni bolezni v žrelu. Basta! Toda tako zavračati se pa sedaj tudi kmet ne da več in smo jim „pismo pisali“, da pri nas zadnja zima ni bila huda, in da pri nas nobena heta ni crknila zaradi žrelnih bolezni. Ko bomo dobili drugo rešitev, bodemo vam pa povedali. Do tedaj pa pošljemo vam iskreni lovski pozdrav!

Grabštanj. (Gnil sad.) „Molitev in krščanski nauk morata iz šole in otroci morajo se že v šoli poučiti o tem, kar je poročenim vedeti potrebno“, to hoče doseči društvo „Prosta šola“. pri katerem je tudi veliko učiteljev in fortšritlarjev iz Koroškega. Kakšne sadove bi nam taka šola v obilni meri prinašala, nam pove sledeči slučaj: Trinajstletno šolarico so morali izključiti zaradi nenravnosti iz šole. Govori se celo, da pričakuje veselega dogodka. V to afero je zapletenih več odraščenih fantov. Sličnih dogodbic bomo gotovo več doživeli, ako stariši ne bodo pošiljali svojih otrok pridno v cerkev in k svetim zakramentom in jim bodo pustili liberalne časopise ali cajtinge brati.

Grabštanj. (Nelepe novice.) Dne 28. minulega meseca ponoči napadel je tukajšnji trgovec p. d. Štrajhar Rosenbergovega oskrbnika, ga vrgel na tla, teptal z nogami in ga bil z roko, in gotovo bi ga bil usmrtil, ako bi ne bil prihitel g. Oraš na pomoč. Gospod oskrbnik ima takorekoč po celem telesu rane in modre pege, in izbita sta mu dva zoba, Štrajhar pa se je izvil pri silnih udarcih svojo desno roko. Tožba je vložena. Medgorskim liberalnim občinskim odbornikom čestitamo, ker bodo imeli tako močnega častnega občana.

Velikovec. (Slovo.) Odšel je iz našege mesta že pred dobrim pol letom znani vodja naših socijev, črevljar Uranšek. Tukaj ni zapustil najboljšega spomina. Šel je v bolj tople kraje na jug, namreč v Trst, fige jest.

Trušnje pri Velikovcu. (Nemška kuhinja.) Kakor znano, je pri našem vrtnarju Pirkerju tako imenovana gospodinjska kuhinja za kmečka dekleta. Kaj se učijo kuhati, tega mi nepoklicani ne vemo. Ali to pa vemo, da so velikovški učitelji poklicani, da hodijo nadzorovat to kuhinjo in pokušat tukajšnje kuhinjske izdelke, ki jih pripravljajo „pristne Tevtonke“ (Nemke). Toda zdi se nam, da to ni edina kuhinja, pač pa se tam zunaj menda kuha nemškutarski kandidat za prihodnje deželnozborske volitve, kakor se je to godilo pri Nagelu, ki je tudi bil učiteljski kandidat. Dober tek!

Št. Rupert pri Velikovcu. (Popravljena križa.) Ob cesti od naše vasi do Velikovca stojita dva zidana križa, eden tik „Narodne šole“, drugi pa je veliki križ štirinajst svetih pomočnikov. Oba križa sta last občine velikovške. ali do zdaj se nihče ni za nje pobrigal, bila sta že zelo zanemarjena, posebno strehe so bile celo sprhnele. Letos sta se pa oba križa temeljito in prav lepo popravila. Napravila sta se novi strehi, križ štirinajstih svetih pomočnikov se je celo s pločevino pokril, okrog križa pri „Narodni šoli“ se je v varstvo križa napravila lesena ograja, končno je oba križa lepo in trpežno slikal kmečki slikar Medard Skuk. Popravljanje križa pri „Narodni šoli“ je stalo 137 K 28 v, križa štirinajstih svetih pomočnikov 191 K 74 v, skupaj 329 K 2 v. Vse te velike stroške je poravnal iz lastnega premoženja preblagodušni dobrotnik iz naše župnije, ki pa v svoji skromnosti noče biti imenovan. Naj bodi mu ljubi Bog obilen plačnik!

Djekše. (V slovo!) V spomin in za slovo g. Matiji Samselniku, poštarju na Djekšah:

Prišlo je veliko ljudi k nam na goro
Poslovit se od prijatelja, ki vzel je zdaj slovo!
Naglo je zares pretekel zanj življenja čas,
In vse prezgodaj moral je ločiti se od nas!
V torek bila ura dvanajst je v temno noč,
Ko se je jel ločiti in klicat na pomoč!
Prekmalu je zatisnil za svet svoje oči,
Bog mu daj plačilo, v njem naj mirno spi.
Očeta zaman iščejo otroci žalujoči,
Žaluje žena, stoka, ne ve si zdaj pomoči.
Farani so na pogreb, prišli skoraj vsi,
In tud' od daljnjih krajev znanih dost' ljudi.
Procesija velika zares je prav bila,
Šolarjev črez dvesto, učitelja oba.
V četrtek ga prenesli na pokopališče smo,
Kjer v blagoslovljeni zemlji zdaj odpočil si bo;
Prijatlji so spremljali ga s solznimi očmi,
Ker takega prijatlja pozabit mogoče ni.

Naj v miru počiva in blag mu bodi spomin!

J. Kic.

Meža ob Dravi. (Naša „nemška“ c. kr. pošta.) Naša c. kr. pošta, ki posluje za daljšo, izključno slovensko okolico, se je te dni preselila v novo čedno poslopje, katero je sezidal mož naše g. poštarice, g. Flor. Dosedanji prostori so bili že povsem premajhni. Na novo hišo se je napravil kajpada tudi nov velik napis, a — čujte — edino le v blaženi nemščini! Dasi je pošta malodane za same Slovence – pa edino nemški napis, tako je hotel zagrizeni Nemec Flor, ki je nastavljen na pošti v Spodnjem Dravbergu, in slavni c. kr. poštni višji urad se za to menda ne zmeni, dasi bije tako postopanje v obraz vsem postavam, vsaki pravici. Tudi poštni pečat je še vedno edino le nemški. In Slovenci, vi to mirno gledate? Ne, to ne sme biti! Na noge tedaj, postavite se v bran za slovensko materino besedo! Na naših domačih tleh ne sme gospodovati volja kakšnega tujca, tu veljaj — slovenska pravica! Upamo, da bodo vsi poklicani krogi, ž njimi naši poslanci, storili svojo narodno dolžnost!

Iz Hodiš. (Blagoslovljenje cerkve.) Cerkveno slavnost smo imeli v nedeljo, dne 10. listopada. Prva božja služba je bila ob šestih. Ob deveti uri so nam naznanjali naši lepo ubrani novi zvonovi s pokanjem topičev slavnost, ki je še ni bilo pri nas okoli sedemsto let. Pridigovali so č. g. župnik in duhovni svetovalec Jožef Peterman iz Otoka. Med pridigo so nam predstavili z ganljivimi besedami pomen blagoslovljenja cerkve, in tudi zahvaljevali farmane za obilne darove. Po pridigi je bilo blagoslovljenje novo popravljene in oslikane cerkve in novih stolov, katere nam je izvrstno izdelal F. Wazenik, mizarski mojster iz Otoka. Navzoči so bili tudi sosedni župniki gg. Štefan Singer iz Logevasi in Janez Šnedic iz Vetrinja. Potem je bila slovesna sveta maša, pri kateri so peli naši cerkveni pevci latinsko sveto mašo. Po cerkvenih opravilih so dali domači g. župnik Janez Sporn poljubovati svetinjo sv. Jurija, našega cerkvenega patrona. Potem smo se razšli domov z veselim srcem. Dragi farmani, delajmo z združenimi močmi in Bog nam bo blagoslovil, da bomo postali lahko ponosni na našo farno cerkev.

Kapla v Rožu. (O popravku.) Upirajoč se na § 19. tisk. zak. prosim, da preuzamete sledeči popravek clanka: Kapla u Rožu. (O „popravku“) štev. 50 „Mira“, od 30. novembra 1907.

1. Ni res, da bi se rad opral zaradi šolskih doklad, ampak res je, da nimam radi tega kaj opirati, ker nisem jih čisto nič kriv.

2. Ni res, da sem pred šestimi leti pri občinskih volitvah e enomer poudarjal: „Pri šoli hočem biti“, če nisem imel nobenega namena, ampak res je, da so me izvolili prostovolno u šolski svet, da sem tam zabranil zidanje nove palače.

3. Ni resnično, „ko bi bilo to res. bi gotovo zakomandiral svojim tovarišem u šolskem svetu, in morali bi me ubogati, saj morajo biti poslužni v vseh rečeh, ampak resnica je, da jaz ne komandiram svojim tovarišom, ker so sami zmožni postopati in se ne dajo komandirat in res je da sploh zastopnikov u šolskem svetu radi šolskih razmer še nikoli nagovoril nisem.

Z odločnim spoštovanjem

Svetnavas, 1. dec. 1907. *J. Kraßnigg*
p. d. Stefanhof.

Kapla v Rožu. (Šolska zgradba.) Ko je bil Krasnik načelnik šolskega sveta, se je šola razširila v trirazrednico, ker so bile šolske sobe v razmeri s številom otrok premajhne. Posledica tega je bila, da se je morala zidati nova šola trirazrednica. Ko bi se bila tedaj zidala dvorazrednica, bi pa še gotovo zdaj zadostovala, ker šolarjev ni več kakor nekdaj, zmiraj okoli 160. Ko so bile pred šestimi leti volitve v občinski odbor, se nam je zdelo, da se Krasnik najbolj prizadeva za zmago nasprotne stranke in govorilo se je, da zato, ker bi on rad prišel v občinski svet. Tukaj tudi ljudje mislijo, da so liberalci Krasniku slepo pokorni, da sploh niso zmožni sami kaj preudariti in da storijo vedno tisto, kar jim je naročil Krasnik.

Malošče. (Dvajset kron in nemški „šulferein“ je rešen bobna!) Pri tukajšnji občinski seji dne 23. novembra se je na predlog Mih. Trupe p. d. Galeja na Brnci z dvanajstimi liberalnimi glasovi proti šest slovenskim sklenilo, naj se za leto 1907 nemškemu „šulfereinu“ podeli iz občinske blagajne 20 K v milodar. Ali je nemški „šulferein“ že res tako na kantu, da potrebuje teh borih 20 K? Gotovo bi Galeju nikdo ne zameril, ako bi se bil s tako vnemo potegnil za svojega revnega strica Tevža Hasler, ki sedaj na stare dni brez službe in zaslužka v hudi revščini živi. Ali je nemški „šulferein“ več potreben kakor naši stari Bekštajnci, ki pomanjkanja in lakoto trpijo? Vsak naj sprejme, kar mu gre, ali „šulferein“, ki za nemški rajh in Bismarka deluje, nima kar čisto nič opraviti pri tukajšnji občinski blagajni. Slovenski Bekštajnci! Ali se vam bodejo enkrat oči odprle, kako ste sami skoz svojo zamudo pri volitvah zakrivili, da sedaj liberalci in nemškutarji v občinskem odboru zvonec nosijo?

Bekštanj. (C. kr. orožništvo in slovenščina.) Ker je v Maloščah c. kr. orožniška postaja, bil je napis v nemškem in slovenskem jeziku. Letos se je to odpravilo in dvojezični napis namestil s samonemškim. Bržkone dal je temu nemškonarodni duh c. kr. orožništva povod, drugače bi moralo vendar pri starem ostati. Pa ne mislite, dragi bralci, da se je to morda zgodilo brez vednosti c. kr. poveljništva koroškega orožništva. O ne! Poveljnik koroškega orožništva je moral vendar videti naenkrat namesto starega dvojezičnega — novi samonemški napis. Znano je nam pač že dolgo, kako se moramo bojevati, da se naš narod ne sramoti, a da bo k temu še naše c. kr. orožništvo dalo povod, si nismo domišljevali. Žalostno je, da so to narodno nasprotstvo pokazali ljudje, kateri se morajo po predpisih ravnati popolnoma mednarodno. V tako c. kr. orožništvo Slovenci ne moremo imeti zaupanja, gledamo jih sedaj kot naše narodne nasprotnike — sovražnike. in sicer od nas — plačane sovražnike. Morebiti je orožništvo pozabilo, da zajema iz ravno iste skrinje sredstva za življenje, v katero moramo mi gotovi del trdo in žuljavo pridelanih krajcarjev nositi. Skoro skozi 15 let bil je na mestu dvojezični napis, skozi 15 let bil je pravi, a sedaj ni več zadostoval

morda je bil — protipostaven? Saj § 19 osn. avst. zak. z dne 21. grudna 1867 bi bil v tem slučaju upoštevati, ne glede na vse druge ukaze, ki velijo, kako se ima c. kr. orožništvo v narodnostnih stvareh zadržati. Če pa c. kr. orožništvo koroško misli, da v bekštanjski občini ne stanujejo več Slovenci, potem si pa daje slabo spričevalo o svoji vednosti. Vse občine, v katerih stanujejo Slovenci, naj zahtevajo, da napravi c. kr. orožništvo koroško vsaj dvojezične napise, kajti s samonemškimi smo zaznamovani — nemškim hlapcem, ker so pri plačevanju teh napisov tudi slovenski krajcarji zraven, kateri so, kakor rečeno del tistega denarja, ki smo ga morali mi donesti. C. kr. poveljništvo koroškega orožništva pa prosimo, naj se za to stvar zanima in napis v Maloščah takoj pusti popraviti.

Štaben. (Blažena nemščina.) V nedeljo 1. grudna je razkliceval na semnišču pred cerkvijo naš občinski sluga g. Ivan Lah p. d. Kobolt v Dobju na vso moč svojega grla: „Freiwillige Lizitation in Müllnern“ itd. Ne samo iz razloga, da bi bilo lepši in dostojnejši, če bi nam g. Lah povedal tako stvar v našem domačem jeziku, ampak tudi zaradi tega, ker pri nas posebno starejši ljudje to visoko pismeno nemščino težko razumijo, in so prisiljeni še le potem povpraševati, kaj se je prav razklicevalo. Ker je g. Lah razumen mož in zaveden svojega materinega jezika, upamo, da nam bode prihodnjič povedal tudi v domači slovenski besedi. Kajti visoki nemščini se vsakdo le smeji, posebno pa, ako ne nosi klobuka ob strani.

Gorje. (Kdo je sodnik?) Gostja Urša Morič v Gorjah je zgubila izza planine začetka meseca septembra telico. Šele mesec pozneje je izvedela, da je imel Jož. Majer v Spodnjih Vratah 24 dni telico, brez da bi bil naznanil, da se nahaja tuja telica pri njemu. — Ta jo je tudi še oddal potem Drešniku v Rabelj, ki mu je plačal 12 K za krmo, in ki je torej moral vedeti, da ni Majerjeva. — Ko je prišla Morič po telico, je zahteval Drešnik 20 K za krmo in jo ni pustil odpeljati. To stvar je naznanilo 8. oktobra županstvo Strajavas po pritožbi Urše Morič c. kr. okrajnemu glavarstvu v Beljaku, a to je odgovorilo, da ga vse to nič ne briga, in naj se obrne na sodnijo. — Obrnila se je na sodniju v Podkloštru, a tudi ta je bila mnenja, da ni pristojna. — Komentarja ni treba!

Ukve. (C. kr. okrajnemu glavarstvu v Beljku.) Meseca oktobra tega leta se je načelništvo soseske pritožilo, da županstvo v Ukvah ni izplačalo najemščine za lov za leta 1904 do 1907, katera pripada soseski. — Vprašamo, ali hoče c. kr. okrajno glavarstvo to zadevo kmalu rešiti?

Duhovniške vesti.

Za župnijo Kotmaravas prezentiran je gosp. Rup. Rotar v Štebnu pri Velikovcu; za Gozdanje g. J. Dragasnik, provizor tam. G. Ivanu Dolinarju, kaplanu v Dobrlivasi, izročilo se je oskrbništvo Dobrolske župnije zavoljo bolehnosti g. prošta M. Randla.

Društveno gibanje.

Kotmaravas. V nedeljo dne 15. t. m., ob 3. uri popoldne, bo nastopila naša vrla dekliška Marijina družba v tukajšnjem župnišču prvikrat na javnem odru z igrama: „Sv. Cita“ in „Lurška pastirica“. Vstopnina znaša 20 vinarjev. Slovenci in Slovenke iz Kotmarevasi in okolice: Pridite!

Št. Jakob v Rožu. V nedeljo 15. dec. je v „Narodnem domu“ zgoraj v društvenih prostorih sestanek izobraževalnega društva. Najprej je kratek govor, potem pa se bodo kazale skioptične slike. Kdor hoče videti kaj zanimivega, naj ne izostane.

Podljubelj. Kakor vsako leto, tako tudi letos priredi „Krščc.-soc. delavsko društvo Podljubelj“ na dan sv. Štefana tombolo pri Kajzarju, na kar že zdaj opozarjamo vse p. n. bralce „Mira“ in prijatelje krščansko socijalnega delavstva. Čisti dobiček je namenjen v podporo bolnim udom.

Šmihel nad Pliberkom. Izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 15. decembra 1907, popoldne po blagoslovu v prostorih posojilnične hiše svoje zborovanje z govori in petjem. Vsi udje se vljudno vabijo ter naj pripeljejo še s seboj novih, da pristopijo. *Odbor.*

Vovbre. „Krščc. soc. ljudsko društvo priredi dne 13. decembra 1907, t. j. na dan sv. Lucije, ob 1. uri popoldne, pri Primožu na Vovberskih Rutah, svoje mesečno zborovanje. Opozorijo se posebno udi iz vovberskih in klošterskih, gor, da se zborovanja udeležijo. *Odbor.*

Prevalje. V nedeljo, dne 15. decembra, popoldne po blagoslovu se vrši v društvenih prostorih mesečni shod našega delavskega društva z običajnim sporedom. Udje in somišljeniki prihitite v obilnem številu! *Odbor.*

Velikovec. (Društveno zborovanje.) Naša enoletna „Lipa“ je storila zopet korak naprej. Zadnje mesečno zborovanje dne 8. t. m. je bilo naravnost sijajno. Zborovalnica je bila natlačeno polna. Seveda je k temu pripomogel tudi „Miklavžev večer“. Za govor smo si izbrali času primerno snov, namreč o slavnem avstrijskem feldmaršalu grofu Radecky-ju. Govornik, č. g. župnik Poljanec, je v nad vse poljudnih in ganljivih besedah narisal življenje omenjenega junaka, njegovo domoljubje, njegovo ljubezen do vladarja in njegovo globoko versko prepričanje. Vse te njegove lepe lastnosti so ga vodile od zmage do zmage. Tudi Slovenci moramo spoštovati njegov spomin, ker je še posebej ljubil slovenske vojake-junake. Burno ploskanje je bilo dokaz, da je g. govornik s svojim zares prelepim govorom zadovoljil vse poslušalce. Po zborovanju je nastopil „Miklavž“, ki je s svojimi darovi razveselil navzoče otroke. Veliko strahu in smeha je povzročil s svojim nastopom tudi parkelj „Krampus“. Tako smo se zopet enkrat v senci „Lipe“ prav dobro počutili in se pošteno kratkočasili.

Iskrena prošnja.

Sv. božični praznik, praznik ljubezni se približuje. Kateri verni kristjan se ne spominja z gorkim sočutjem v jaslicih v zimskem mrazu ležečega božjega deteta! In to božje dete je pozneje imenovalo vse reveže in trpine svoje brate. Večina 214 našo „Narodno šolo“ obiskujočih otrok so otroci ubogih staršev, ki za približajočo se zimo nujno potrebujejo obuvala in tople obleke. Vdano podpisano šolsko vodstvo namerava tudi letos, in sicer na kvatrno sredo, dne 18. grudna t. l., v korist ubogih naših šolskih otrok napraviti slavnostno božičnico. V ta namen se obrača do vseh slovenskih rodoljubov in rodoljubkinj z iskreno prošnjo, da blagovolijo mu tudi letos poslati obilnih darov v blagu, posebno pa v denarju. Ker pa je čas do božične slavnosti že zelo kratek in imajo čč. šolske sestre z nakupom in razvrstitvijo božičnih daril silno veliko posla, tedaj usoja se vdano podpisano šolsko vodstvo še ponižno prošnjo dodati, da naj bi se darovi blagovolili mu prav kmalu poslati. Za vso dobrotljivost se že v naprej presrčno zahvaljujemo.

V Št. Rupertu pri Velikovcu, dne 18. listopada 1907.

Vodstvo „Narodne šole“.

Narodne stvari.

Zveza z Nemci. Narodno-napredna stranka na Kranjskem je imela pismeno pogodbo z liberalnimi Nemci. Nemški deželni poslanci so imeli s sloven.-liberalnimi deželnimi poslanci pismeno pogodbo, pod katero je bilo podpisano tudi Hribarjevo ime. Zato je pa vsaj jako malo opravičeno, če zdaj slovenski liberalci vsakoga, ki bi v političnih stvareh hotel stopiti v kako dotiko z Nemci, razkriče kot navadnega izdajavca, ker njihovi lastni voditelji skozi leta niso bili le v dotiki z Nemci, ampak po pogodbi zvezani z Nemci. Iz te zveze je slovenska liberalna stranka imela navečje dobičke, ker se je imela za svojo gospodujočo oblast v deželi in izven nje zahvaliti v prvi vrsti podpori Nemcev.

Rudolf Ullepitsch pl. Krainfels †. Dne 10. dec. se je prepeljalo truplo umrlega predsednika deželne sodnije Rudolf Ullepitsch pl. Krainfels v Celje. Dvorni svetnik Rud. pl. Ullepitsch se je l. 1842. v Ljubljani porodil, deloval je kot avskultant v Ljubljani, potem v Rudolfovem, kot sodnijski nadsvetnik v Gradcu, kot predsednik c. kr. okrožnega sodišča v Celju in od l. 1899 do 1905 kot predsednik deželnega sodišča v Celovcu. — Posebne zasluge ima umrli za otroke sirote, katerim je hotel poskrbeti postavnega varstva. Pri ti priložnosti ni neumestna opomba, da je bil oče Ulepitschev l. 1848 državnozborski poslanec in je kot Slovenec odločno nastopal za slovensko šolstvo. V nekem govoru je dejal: „Napredek je geslo in temu odgovarjajo reforme v vseh družabnih razmerah. Država mora skrbeti v prvi vrsti, da se razvije omikano življenje in prosveta v pravem zmislu, kajti človek postane v istini človek samo po uku in vzgoji; država sama pa se približuje prosveti samo po razvoju individualnega narodnega življenja.“

Vabilo

k

dvanajsti slavnostni božičnici

ki se priredi

v „Narodni šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Št. Rupertu pri Velikovcu

na kvatrno sredo dne 18. grudna 1907.

ob 2. uri popoldne.

Spored:

1. **Petje:** *»Božična.«*
2. **Deklamacije:**
   a) *»Pozdrav.«* (Koh Katica in Samič Aleš.)
   b) *»Pridi, Božič!«* (Grubelnik Angela in Lipnik Lenica.)
   c) *»Novoletna.«* (Gril Micika in Schweiger Anica.)
3. **Petje:** *»Moja domovina.«* (Laharnarjeva.)
4. **Igra:** *»Sv. Aleš, skriti biser.«* Spisal kardinal Wiseman. (Predstavlja 14 dečkov.) — Vmes petje: *„Venec narodnih pesmi.“* (Ferjančičev.)
5. **Spevoigra:** *»Na trgu.«* Gospodinjska igra. (Uprizorijo samo dekleta.)
6. **Razdelitev božičnih daril.**

K obilni udeležbi vabi častite rodoljube in prijatelje slovenske mladine

vodstvo »Narodne šole«.

Šolske stvari.

Slavni prezident Roosevelt in — ljudska šola.

Dne 3. decembra je otvoril prezident Roosevelt severoameriški senat in se je v svojem pozdravnem govoru med drugim dotaknil tudi šolstva ter je izpregovoril te-le besede: Sedanje ljudsko šolstvo trpi vsled ene velike napake; kajti ono si stavi le-to nalogo, da vzgaja mladino samo literarično (t. j. otrok naj se nauči toliko in toliko besed in stavkov) ter odteguje fante od polja in delavnic. Zatorej nič ni bolj potrebnega in nujnega, kakor za mesta industrijelne, za deželo pa kmetijske šole.

Zaorimo bravo! Na Avstrijskem pa so liberalci skovali šolski red, ki sili v eden in isti žakelj planinskega fanta, kmetskega otroka, mestnega postopača, rokodelsko mladino, fante, deklice. Tako je učilnica — mučilnica.

Zahtevajmo stanovski pouk!

Vsak učitelj na kmetih naj bi bil tudi absolvent kmetijske šole! In učni red naj se po kmetsko zasuče! Liberalni profesor dr. Masaryk je zaklical v našem državnem zboru: V Avstriji so šole pravi mixtum compositum (mešanica) vseh pedagogičnih nemogočnosti.

Učitelji sami so začeli že izjavljati, da naša „slavna ljudska šola“ ne zasluži več nobenih jubilejnih slovesnosti. In veseli nas izjava doktor Drexel-a v državni zbornici, da so namreč tisti časi že minuli, v katerih so zmerjali vsakaterega za nazadnjaka, ki je rekel, da sedanje šolstvo ni na višini časa.

Svarilo iz Amerike!

Gospod urednik, blagovolite z ozirom na „Delavske razmere v Ameriki“ iz štev. 46 Vašega cenjenega lista sprejeti iz Amerike vest, da so delavske razmere ravno sedaj najbolj neugodne. Zavoljo panike, ki je nastala vsled neke nesrečne špekulacije na borzi, zaprte so banke po vsej deželi ter ne izplačujejo nikjer več v gotovini, ampak samo v čekih. Danes je promet denarja skoro popolno ustavljen in mnogo podjetij, rudo-, zlato- in premogokopov ž njim. Na tisoče delavcev izgubilo je delo in stoteri živijo danes od dobrote drugih. Bilo bi ne samo nepremišljeno, ampak naravnost nevarno podati se sedaj v Ameriko. Hrvatski listi so oddali oklice na svoje rojake v domovino ter jih svarili pred potovanjem v Ameriko, kar jaz storim istotako s tem dopisom. Iz časopisov izvedeli bodete ob pravem času, kdaj je finančna kriza minula.

Z bratskim pozdravom

Al. Mlinar,
župnik, Roslyn, Wash.

Političen pregled.

Čehi proti finančnemu ministru Korytowskemu.

„Korytowski mora pasti!“ je postalo hipoma geslo v mladočeških krogih. Finančni minister se jim je zameril. Najbolj se je zameril s tem, kar je sam smatral kot svojo največjo zaslugo,

da je namreč mnogo milijonov prištedil. Posebno se je Čehom zameril, ker je on sprožil misel osrednje državne zadružne blagajne. Čehi imajo namreč svojo osrednjo banko čeških hranilnic, ki bi rada bila vseslovanska, če ne splošna državna banka in se zato odločno upira centralni blagajni, ki bi se osnovala na Dunaju. Čieh pravijo, da hoče Korytowski tako državno osrednjo blagajno zato, da bi dobil denar za podporo gališkega zadružništva, ki še sedaj ne more iz povojev. En vzrok tega nasprotstva Mladočehov bo tudi v tem, ker Korytowski ne mara slediti migljajem liberalnih politikov.

Pomembna slovenska zmaga.

Še je slovenski javnosti v spominu, kako je leta 1903 deželni šolski svet v Celovcu na željo od par nemškutarjev razdelil slovensko šolo v Št. Jakobu v Rožu v dva oddelka, v slovenskega in utrakvističnega ali nemškega. Občina Št. Jakob se je pritožila na ministrstvo — pa zastonj. Šola se je razdelila, pa konec! Občina pa se ni ustrašila, ampak vložila je po odvetniku dr. Brejcu dne 11. marca 1904 pritožbo na upravno sodišče na Dunaju. In dne 6. t. m., torej po preteku treh in pol let, bila je obravnava o tej pritožbi. Upravno sodišče je pritožbi ugodilo in razdelitev šole razveljavilo; upravno sodišče je reklo, da se je z uvedbo utrakvističnega ali nemškega oddelka v šoli pravzaprav ustanovila nova šola, ki pa je neveljavna, ker se niso upoštevali za napravo novih šol obstoječi predpisi. Nemškutarski oddelek mora tedaj zopet izginiti iz št. Jakobske šole, ki ostane taka, kakršna je bila v popolno zadovoljnost ljudi in šolskih oblasti odkar se je ustanovila! To je hud udarec za št. Jakobsko nemškutarijo, ki so se ji glavice povesile, kakor kadar po leti nenadno toča udari po prešernem klasju. Če bo št. Jakobska nemškutarija še hotela imeti nemško šolo, naj si jo pa tudi s svojim denarjem zida.

Nagodba z Ogrsko.

Nujnost nagodbe z Ogrsko je bila dne 10. decembra sprejeta. Proti nujnosti glasovali so samo češki radikalci in jugoslovanski klub razen župana Hribarja. Za nujnost glasovali so tudi socijalni demokrati.

Gospodarske stvari.

Koroški deželni zavod za zavarovanje goveje živine,

ki ga je ustanovil deželni odbor leta 1904, ima posebno v celovški okolici več podružnic. Uradne stroške plačuje dežela. Deželni zbor dovoljuje tudi vsakoletne podpore. Za male in srednje posestnike priporočamo prav toplo te zavarovalne podružnice, posebno ker se plačuje na leto premij le 1%. In prav lepo so vsaj do sedaj delovale te podružnice. Celovško ravnateljstvo je šlo oškodenim na roko. Ali v zadnjem času se množijo slučaji, kateri nas začnejo vznemirjati. Doslej je peljal kmet meso v sili zaklane govedi v posebej za to ustanovljeno mesnico. Sedaj pa hoče ravnateljstvo, da naj posestniki sami skrbijo za razpečanje dotičnega mesa. In s to svoto vred dobi potem oškodovani posestnik 70%, oziroma 80% ali 90% izplačanih. Kako pa bomo mi na kmetih v vročih poletnih mesecih razpečali meso, da bo dotičnemu direktorju pri zeleni mizi v mestu po volji? Malo več zaupanja, in manj „uradovanja“, to hočemo in zahtevamo. Zavod, katerega vzdržuje cela dežela, mora biti kmetu res v korist. Kar je kmetu dano, mora kmet tudi dobiti.

Umetna gnojila.

Umetna gnojila nikakor niso neobhodno potrebna. V kmetiji, ki ima rodovitno zemljo z vsemi potrebnimi redilnimi snovmi in ki prideluje krmo, ki živalim nudi tudi vse redilne snovi, dokupovanje umetnih gnojil ni potrebno. Navzlic brezštevilnim spisom in knjigam, ki jih je izdala naša družba in drugi, in navzlic tisočerim tozadevnim kmetijskim predavanjem imajo naši kmetje večinoma še jako napačne pojme o umetnih gnojilih. Umetna gnojila niso čudotvorna štupa ter so le tisti del gnoja, ki ga našemu hlevskemu gnoju primanjkuje, če naj dosežemo največje mogoče žetve in naj pridelamo krmo, ki vsestransko zadošča. Našim tlom v slovenskih pokrajinah že od narave nedostaja fosforove kisline in največkrat tudi kalija, vrhutega smo pa z odprodajo raznih kmetijskih pridelkov v obliki žita, živine itd. odvzeli našim kmetijam veliko redilnih snovi, ki jih z dokupom gnoja, krme itd. nismo nadomestili. Vobče lahko rečemo, da v naših kmetijah nedostaje fosforove kisline in kalija, in če naj naše stare grehe popravimo, moramo ta nedostatek pokriti z dokupovanjem umetnih gnojil. Pa tudi sploh mi na naših njivah in travnikih ne dosegamo tiste množine pridelkov, ki bi se dala doseči ob umnem kmetovanju, kar vse prihaja od nezadostnega gnojenja, ali z drugimi besedami, od primanjkovanja vseh potrebnih redilnih snovi. Pri takih razmerah pri nas umen kmetovalec skoraj nikjer ne more s pridom gospodariti brez umetnih gnojil, zato so ta za nas sedaj potrebna, dokler vseh redilnih snovi dovolj v zemljo ne spravimo in potem z umnim gospodarjenjem ne skrbimo, da vsak izdatek redilnih snovi iz kmetije kakorkoli nadomestimo. Navzlic vsemu pa vedno hlevski gnoj ostane poglaviten, in zlasti gnojnico moramo do zadnje kapljice v domači kmetiji porabiti. Skratka: ravnanje z gnojem in z gnojnico mora pri nas do skrajnosti umna postati, in če naj dosežemo obilne žetve. moramo v kmetije spraviti dovolj fosforove kisline in kalija; to pa dosežemo z dokupovanjem tozadevnih umetnih gnojil, in vsled tega se sme pogojno trditi, da mora umen gospodar pri naših razmerah kupovati umetna gnojila. „Kmetovalec“.

Žitne cene.

Na Dunaju 10. decembra.

Pšenica	K	12·27—12·50
rž	„	11·60—12·30
ječmen	„	8·25—10·50
turščica	„	8·15— 8·30
oves	„	8·55— 9·—
detelja	„	65—75
V Levovu:		
Pšenica	„	13·50
rž	„	12·—
ječmen	„	8·—
oves	„	7·50
turščica	„	8·50
Cena krme (na Dunaju):		
Detelja	K	7·60— 9·—
seno (sladko)	„	7·00—10·—
otava	„	6·00— 8·—
slama	„	7·—

Razne stvari.

Podržavljenje železnic in premogokopov. Od železniškega ministrstva dobila so oskrbništva avstro-ogrske državne železniške družbe, južno-severno-nemške zvezne železnice in češke severne železnice vabilo, udeležiti se obravnav za podržavljenje prog, ki so zdaj last imenovanih družb. Železnica Turnovo-Malup bi se morala odkupiti z rento, ki znaša najmanj 5·2% naloženega kapitala, češka severna železnica z rento $5\frac{1}{16}$% glavnice. Južno-severna zvezna železnica (Verbindungsbahn) se bo prevzela po določbah koncesije. Železnice društva državnih železnic se bodo bržkone prevzele potom sporazumljenja, in država bo prevzela še v odkupnino, kar se bo v par prihodnjih letih rabilo za osobje, ali za potrebne rekonštrukcije. Govori se tudi, da država namerava kupiti premogokope Kladno-Brandeis, ako je mogoče dobiti ga po postavni ceni. S tem bi država ustregla mnogokrat že izraženi želji, da se naj naravni zakladi izkoriščajo po državi v prid vsem in ne v dobiček posamnim bogatinom. Vsa ta akcija se ceni, da bo stala eno milijardo kron, in pravi se, da je dobro znamenje za Avstrijo, ki se hoče v času, ko svet toliko toži o pomanjkanju denarja, lotiti tako težavne naloge.

Boj proti žganju. Žganje je največja poguba ljudstva. Stariši, ki ljubijo žganje, imajo pogostoma bedaste otroke in postanejo dan za dnevom neumnejši. Proti pitju žganja se že dolgo bojujemo toda ni videti še pravih uspehov. Pregled krčem, posebno onih, v katerih se toči žganje, nam govori jasno, v koliko smo zmagali in kje se je pitje žganja pomnožilo. Osrednja statistična komisija pravi, koliko je bilo v raznih letih prodajalen alkoholnih pijač:

	Leta		
	1896	1900	1903
Koroško	2269	2585	2913
Kranjsko	2675	2914	3126
Primorsko	1505	1926	1831
Štajerško	7561	8503	9406

Med temi krčmami je bilo žganjaren:

	Leta		
	1896	1900	1903
Koroško	1620	1696	1888
Kranjsko	2215	2334	2368
Primorsko	1339	1691	1509
Štajersko	5414	5557	5909

V slovenskih deželah pride na vsakih 1000 prebivalcev 4—5 žganjaren, le na Primorskem samo dve. Na Štajerskem in Koroškem so žganjarne skoro povsod v nemških rokah.

Položaj katolikov na Ruskem. V Vilni na Ruskem je deloval kaki dve leti katoliški škof Rop tako velikodušno in plemenito, da ga hvalijo zaporedoma celo ruski listi. Poljski „Kurjer Litewski“ pa ob enem podaja znamenite podatke iz njegovega verskega in socijalno-političnega delovanja, s katerimi hočemo seznaniti tudi naše bralce. „Bil je škof Rop v hudih dnevih vedno varih in odločen oznanjevalec edinosti med razdvojenimi ljudstvi naše domovine (med Poljaki in Rusi. Op. uredn.). Te zasluge ne bomo mu nikdar kršili ne zabili. A komu ni znano, s kako gorečnostjo je on oznanjal izobrazbo in prosveto ljudstvu, ki ni znalo kaj storiti v svoji potrti splašenosti. Dva poljska lista, dva stebra novega življenja, je on ustanovil, on vzdržal v silno viharnih dneh. Škof Rop je izprevidel, da ne zadostuje govoriti modre in resnične besede samo s prižnice; kot mož naših časov poprijel se je vsega, kar bi vodilo človeške duše k resnici in jih iztrgalo iz blata nevednosti. Vedno in povsod je stremil za enim ciljem kot navaden župnik Libauski in kot škof Tirospolski, ko je preromal gorate doline kavkaške, da bi varoval ljudstvo povsod nevarnosti in vodil ga k luči. Temu početju se ni nikdar izneveril, ker je bil mož velike vere in velikodušnega srca. Kot mlad plemič in izurjen jurist zapustil je častno pot slave, vzel duhovsko obleko, postal služabnik božji in neumoren delavec na socijalnem in krščanskem polju. Svoje življenje je hotel darovati Bogu in človeštvu. Mi smo ga videli in poznamo njegova dela. Nedavno bil je čas, ko je posvetna gosposka zgubila svojo oblast, ko so naraščale prehitro ljudske strasti, ko so vladni mogočneži trepetali, ko je revolucijska pesem le na kratko prenehala ob pokih kosaških pušek, ko so kazali že temeljni stebri stare ruske stavbe hude razpokline, ko je grozil upor po celi državi s požari in ognjenimi izbruhi. Tedaj je vstal v Vilni mož, ki je grozno nevarnost spoznal, pregledal in pravočasno zatrl. Ta mož bil je škof Rop. Že so korakale množice z viharno pesmijo na jeziku in se pripravljale na boj, tedaj jih je ustavil on sam, peljal jih v cerkev, bil je sam med njimi in le v besedi je bila njegova moč. Od tega trenutka mislil je le nato, kako bi pomiril ljudstvo in onemogočil vojsko. Le dve reči zamorete ljudstvo navdušiti: vera in od postave zajamčena prostost .... Vera in prostost ste dali škofu pogum, da je sestavil en program, ki naj bi združil vse ljudstvo v deželi in je peljal k edinosti. Kako plemeniti so bili smotri katoliške konstitucijonalne stranke je nam vsem znano. Ta stranka je bila vzrok, da se je pri nas revolucijonarni tok pomiril in se bratomorni boj ustavil. Vsaka vlada mora biti hvaležna možu, ki je v tako viharnih dneh vzdržal socijalni red. Vsaka vlada ga bi morala spoštovati in njegovo delovanje upoštevati, kajti tak duhovni pastir je pravi blagoslov, pravi ščit za ljudstvo. Ali rusko uradništvo takih zaslug noče nikakor pripoznati katoliškemu škofu. Katoliška konstitucijonalna stranka se je prepovedala. Tisti, kateri so za red in mir skrbeli, so se proglasili za zločince in eden teh zločincev je škof Rop, in on mora v prognanstvo, proč od svojih ovčic, daleč od svoje škofije, ker je katoliški škof. Po vseh Vilnijskih cerkvah molijo verniki za svojega škofa Ropa, svojega ljubljenega pastirja — pregnanega. Te molitve niso upor, kajti te tisočine ljudstva pred Bogom ne delajo upora; vzdihi in solze, ki se slišijo ob božjem prestolu, kažejo, kako globoko je naše ljudstvo ljubilo svojega škofa, kako hvaležno mu je za vse delovanje, kako neznosno bol čuti v svojem srcu ob njegovi prisilni izgubi.“

XXXVIII. državna loterija. — Dne 19. decembra 1907 se vrši žrebanje XXXVIII. c. kr. državne loterije za civilne dobrodelne namene, katere izvrstne nade dobička so se omenile že v prejšnji številki našega lista. — (18.389 denarnih dobitkov v znesku 512.980 K.) — Srečke (à 4 K) se dobijo v tobačnih prodajalnicah, menjalnicah, pri poštnih, davčnih uradih i. t. d.

Dolžnosti žene. Čim težavnejši postaja boj za obstanek, tem več se zahteva od žene. V večjih družinah mora sodelovati pri zaslužku, da olajša možu breme dela; ali celo tudi tam, kjer to ni potrebno, mora misliti na to, da s pametnim gospodinjstvom ohrani pridobljeno. Veliko važnejša, nego se v obče misli, je pri tem boju za ohranitev premoženja uporaba pravega pralnega mila. Z milnico pride namreč sčasoma v dotiko vse v hiši: perilo, obleka, pohištvo, in slabo ter tako imenovano ceno milo z razjedajočimi snovmi more v enem letu več uničiti kakor pa more mož nabaviti. Za pranje naj se torej rabi le znano garantirano čisto „Schichtovo milo“ z jelenom, ravno tako tudi za vse drugo čiščenje v kuhinji in hiši. Za čiščenje obleke iz volne ali svile, za fino, tanko blago, čipke, flanele itd. naj se rabi samo „Labudovo milo“ (Schichtovo trdo kalijevo milo); s tem si lahko sčasoma prihrani majhno premoženje.

Kupujte národni kolek!

Vabilo.

Na kvatrno sredo, dne 18. t. m., se vrši v Velikovcu v „Narodnem domu“

Gospodarski shod.

G. strokovni učitelj Legvart iz Ljubljane govori o živinoreji.

G. Vl. Pučenjak, potovalni učitelj, govori o živinorejskih zadrugah in o skupnem prodajanju živine in sadja.

Pričetek točno ob 12. uri.

Izkaz darov za stavbeni sklad „Učiteljskega doma“.

Zilska Bistrica. Poverjenik: Wiegele Zdravko. Wuterna Kat. 12 K; Neimenovan 5 K; Štalarjeva družina 5 K; po 3 K: Brandstätter Zdravko st. in ml., Abujeva druž.; po 2 K: Wigele Davorin, Wigele Zdravko, Krigl Fr. in Zdr.; po 1 K: Schnabl Franca in Pavel, Čurvald Ivan, Avsek Jurij, Hebein Martin, Milonik Marija, Jank Jerca, Ohman Ivan, Krigl Zdr. Skupaj 42 K.

Št. Štefan na Zili. Poverjenik: Wigele Zdr. Jarnik Tom., Lena, Jurij, Marija in Lucija skupaj 1 K 30 vin.; Fritz Jož., Terezija in Matilda skupaj 80 vin.; po 60 vin.: Wiedauf Ter., Milonik Tom.; Čurvald Tom. 50 vin.; po 40 vin.: Jarnik Marija, Wiedauf Peter in Kajetan, Flašberger Marija, Koller Josipina; po 30 vin.: Mošnik Alojzij, Hebein Iv., Jarnik Iv., Jarnik Peter; po 20 vin.: Urbanc Florijan, Koller Mar., Druml Antonija, Dekan Roza, Čojer Antonija, Morč Lavrencij, Milonik Terezija. Skupaj 8 K.

Drugi darovi. Mariborski bogoslovci: 1. darilo K 15·50, 2. darilo K 23·56. Ljubljanski bogoslovci: 1. darilo K 11·66, 2. darilo K 11. Wolte Luka posest. v Dolnji vasi nabral na občnem zboru hranilnice v Glinjah 27 K 84 vin. Hranilnica in posojilnica v Glinjah 50 K; Ferčnik S. in Plavc J., delavca v Bistrici v Rožu 4 K. Nek fant v Bistrici nabral 4 K. Č. g. Smodej nabral na birmi v Prevaljah 5 K. Č. g. Dolinar nabral na Benetkovi primiciji 28 K. Odsekov blagajnik nabral v počitnicah 1 K 14 vin., Končič Katarina v Vogrčah nabrala 15 K. Rutnik Peter na Radišah 20 vin. Izobraževalno društvo na Radišah namesto venca na grob † č. g. Laknerja 20 K. Skupaj 217 K 90 vin.

Za leto 1907 se objavijo sledeči darovi:

Dobrlavas. Dobrolski župljani namesto spovednega groša 39 K 10 vin. Zilanova rodbina 2 K, iz nabiralnika v Dobrlivasi 1 K 74 vin., Kuhling Janez (poverjenik) 2 K; Fera Štefan, 2 K; po 60 vin.: Petek Klara, Toplič Lena, Robač Jož.; po 40 vin.: Lužnik Kat., Hanžo Urša, Kurman Urša, Klein Marija, Galo Ana; po 30 vin.: Lužnik Jak., Robač Jera; po 20 vin.: Lužnik Jakob, Robač Franc, Schein Lenart, Schein Ana, Schein Helena, Schein Franc, Somrak Antonija, Somrak Jera, Vrelih Lucija; po 1 K: Mak Helena, Pridnik Marija, Vrtnik Marjeta, Markec Urh, Riepl Neža, Žvancer Neža, Ilgovc Jožef. Skupaj 60 K 4 vin. Hvala lepa!

Naznanilo.

Hranilnica in posojilnica v Borovljah, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, začne uradovati

1. januarja 1908 od 10. do 12. ure dopoldne v hiši št. 50 v Borovljah.

Uradni dan bode vsako nedeljo od 10. do 12. ure dopoldne.

Vloge obrestuje po 4%.

Posojila daje proti $4\frac{3}{4}$ na osebni kredit in proti poroštvu. *Odbor.*

Mala kolarnica v prav dobrem kraju z malim gospodarstvom se dá ceno v najem. Natančneje se izve pri oskrbništvu posestva **„Preglhof“**, pošta Pliberk na Koroškem.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se vljudno priporoča za natiskovanje vizitnic pismenih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

Priden učenec,

kateri se more mizarstva in tesarstva naučiti, se sprejme. — Več pove **Tomaž Wurzer,** tesarski mojster, Vrba ob jezeru.

Kuharica (Slovenka)

se takoj sprejme v župnišče v ravnini celovške okolice. Kje — pove iz prijaznosti **upravništvo „Mira“ v Celovcu.**

Na prodaj. Kmetska hiša s kmetijskim poslopjem, 30 oralov gozda, polja 15 oralov in travnikov 10 oralov, lega blizu farne cerkve. Naslov se izve pri uredništvu „Mira“.

Naznanilo.

Hranilnica in posojilnica v Velikovcu je vpeljala amortizacijo posojil. Z obrestmi vred plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno $5\frac{1}{2}$% izposojenega kapitala. Na ta način se izplača ves dolg v 47 in $\frac{1}{2}$ leta.

Prva največja tvrdka te stroke

priporoča svoje **modno in manufakturno** blago po cenah brez konkurence **na drobno in na debelo.** Zaradi velike zaloge ostanejo stare cene, akoravno je blago veliko dražje postalo in so se po vseh krajih cene zelo podražile.

Vsi uslužbenci znajo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine.

Celovec, Novi trg, vogel Kramarjeve ulice, pri „detelji“ (Kleblattl).

Za veliko ilovnato plast,

sposobno za **industrijska podjetja, za nezgorljivo opeko, za glinasti izdelek, lončeno posodo in peči, se išče družnik z denarnimi sredstvi,** ali pa se **tudi proda po primerni ceni.** Takoj poleg je rudnik za premog, vse vkup pa ne daleč od kolodvora. — Vprašanja so pošiljati: **poste restante Celovec št. 32.**

Pozor! Pozor!

Podpisani priporoča doma žgane pristne pijače, kakor:

Brinjevec	liter po K	2·40
Slivovec, šest let star . . .	„ „ „	2·20
Vinsko žganje (Weingeleger)	„ „ „	1·60
Kislec (Säuerling), sadno žganje	„ „ „	1·40

in pošilja do 5 kilogramov po pošti, večje partije po dogovoru.

Egid Jeglič,

Selo, pošta Žirovnica na Gorenjskem.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska tovarna orožja

Peter Wernig,

c. in kr. dvorni založnik v **Borovljah, Koroško.**

Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Prva kranjska pošiljateljska trgovina

R. Miklauc, Ljubljana

priporoča

tovarniško zalogo blaga za moške in ženske obleke.

Vzorce na zahtevo poštnine prosto.

Tvrdka obstoji blizu 40 let.

Pošilja se zanesljivo dobro blago.

Postavno zavarovano. Vsako ponarejanje kaznivo!

Edino pristen je

Thierry-jev balsam

z zeleno znamko „redovnica“. Cena: 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika specijalna steklenica s patent. zamaskom K 5·—

Thierryjevo centifolijsko mazilo

proti vsem se tako starim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklinami vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3·60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej.

Obe domači sredstvi sta povsod znani in slovita kot najboljši.

Naročila se naslavljajo na:

Lekarnar **A. Thierry** v Pregradi

pri Rogaški Slatini.

Brošura s tisoči originalnih pisem gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinalnih drogerijah.

Matija Russling

Šent-Vid ob Glini, Koroško

dobavlja

vse glasbene instrumente

najsolidnejše izdelane, ob polnem poroštvu za najčistejše uglašenje, po najnižjih cenah:

Gosli, kitare, mandoline citre itd. Strune le najboljše vrste. **Akordne harmonike na meh. Velika zaloga glasbil za harmonike za svojeročno vstavo. Cenik na zahtevo brezplačno.**

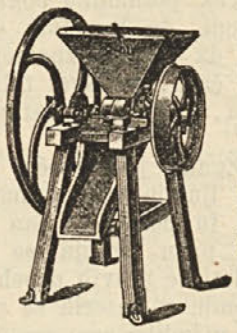

Patentovane mline za debelo moko

s ploščami za mletev;

mline za debelo moko z jeklenimi valjarji za različno zrnato sadovje in druge pridelke;

stroje za pripravljanje krme, rezanice, rezalnice za repo, parnice za krmo, sesalke za gnojnico itd.

izdeluje in prodaja

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par,

Dunaj, II., Taborstrasse 71.

Ilustrovan cenik zastonj. Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2,000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

$4\frac{1}{2}$%

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu.

Turške srečke. Sest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8·— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10·— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.

Lastnik in izdajatelj **Gregor Einspieler,** prošt v Tinjah. — Odgovorni urednik **Ivan Koželj.** — Tiskarna **družbe sv. Mohorja** v Celovcu.